

A tudós hatalom

KORINEK László

Sajátos, mondhatni nagyon kényes helyzetben van a Rendészettudományi Kar: itt jórészt államilag finanszírozott képzésben részesülő hallgatók tanulnak, biztos leendő munkahellyel, mivel nincs konkurenciájuk, nincs az országban másik rendészettudományi kar. Ez a helyzet elkényelmesít, ezért nagyon kell vigyázni: ne éljenek vissza ezzel a kivételezett helyzettel, sőt érdemeljék azt ki fokozott erőfeszítésekkel, színvonalas oktatói és elmélyült kutatói aktivitással. Noha az intézmény nevében a közszolgálatosság szerepel, helyes, ha ezt úgy valósítják meg, hogy önállóan gondolkodni, a társadalom igényeit érdemben kielégíteni képes hallgatókat bocsátanak ki.

Elsősorban egy vidéki egyetem képviselőjeként vagyok itt, de nem tudom mentesíteni magam attól sem, hogy az 1990-es évek elején rendészeti helyettes államtitkár voltam, és az akkori Rendőrtisztviselő Főiskola „más pályára” való helyezésében némi szerepem volt. Emellett rá kell irányítanom a figyelmet arra is, hogy a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság plénumának is tagja vagyok, és a tervezett Rendészettudományi Doktori Iskola kapcsán én fogok a testületnek referálni.

Elsőként tehát a pécsi helyzetről szeretnék szólni. Pécsen 90 éve működik jogi kar, a bűnügyi tudományokat pedig három tanszék oktatja: a Büntetőjogi, a Büntető Eljárásjogi és Kriminálisztikai, valamint a Kriminológiai és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszék. A kriminálisztikát nálunk tehát a büntetőeljárás-jogászok tanítják. Ennek fennmaradása azonban sajnos kérdéses, mivel az egyetem nehéz anyagi helyzetben van, és elbocsátásoktól is tartanunk kell.

A bűnügyi tudományok pécsi kezdeteit Irk Alberttől számíthatjuk, aki már 1912-ben megírta a krimináletiológiát, tanított büntető anyagi és eljárásjogot, egészen az 1940-es évek végéig. A Büntetőjogi Tanszék ezt a „vérvonalat” vitte és viszi tovább, Losonczy Istvánon, Földvári Józsefen és Erdősy Emilen át a ma oktató Tóth Mihályig, aki túlzás nélkül az egyik legjobb büntetőjogász Magyarországon. Ha csak egy mérőszámot mondok: az ország összes büntetőjogi tanszékét PhD vagy kandidátus vezeti, míg ő az MTA doktora. A büntető eljárásjogot eredetileg szintén Irk Albert tanította, majd Vargha László, Tremmel Flórián, most Herke Csongor és Fenyvesi Csaba. Herke Csongor 2013-ban lett az MTA doktora, és már Fenyvesi Csaba is beadta MTA doktori disszertációját. A Kriminológiai Tanszék vezetője Kóhalmi László adjunktus úr, én ott vagyok beosztott professzor, és dolgozik még egy tanársegéd, Kulcsár Gabriella.

Ki kell emelnem pécsi sajátosságként, hogy innen indult a BOT, azaz a Bűnügyi Oktatók Találkozásának rendszere, amely kiválóan működik. Továbbá, most már nyolcadik éve, évenként felváltva egy-egy német nyelvű nyári egyetemet tartunk a környező országok fiatal oktatóinak a freiburgi Max Planck Intézet kutatóival. Foglalkozunk

kriminológiával, büntetőjoggal, a kisebbségek kriminalitásával, titkos nyomozási eszközökkel és így tovább.

Pécsi tanszékünkön kriminológiából az ún. „egységes” – Gönczöl–Kerezi–Korinek–Lévay-féle – tankönyvet tanítjuk. Az általam írt kétkötetes, 1500 oldal terjedelmű könyv – Kriminológia I-II. – számonkérésétől a hallgatók érdekében eltekintünk. A kriminológiát három részre osztva tanítjuk. Első évben van egy kurzus „Bevezetés a bűnügyi tudományokba” címmel, lényegében „Kriminálszociológia” – a büntetőjog minimális megalapozása érdekében –, majd harmadéven „Kriminológia I-II.”. A fentiekén kívül vannak differenciált tantárgyaink is, idetartozik a kriminálpolitika, a kriminálpszichológia, a bűnözési elméletek, EU és nemzetközi bűnügyi együttműködés, valamint a büntetés-végrehajtási jog. Ez utóbbi tantárgy oktatásában vállal oroszánrészt Vókó György professzor úr, aki szintén MTA-doktor, és nálunk habilitált, ám sajnos a pénzügyi megszorítások miatt főállású foglalkoztatása megszűnt, de a Doktori Tanácsban továbbra is számítunk segítségére, ráadásul jelenleg főállásban az Országos Kriminológiai Intézet igazgatója. Végezetül említést érdemel, hogy vannak szabadon választható tantárgyaink is, ideértve a börtönpszichológiát – tekintettel arra, hogy a tanársegéd asszony jogász és pszichológus is egyúttal –, a családon belüli erőszak vagy éppen a fiatalkori bűnözés kérdéseit; valamint a német büntetőjogot, amelyet a német mellett angol nyelven is tanítunk.

Engedjék meg, hogy most egy másik kérdésre térjek át. Szeretnék ismét utalni arra, hogy 1990-től egy „másik pályára” próbáltuk áttenni az akkori Rendőrtiszti Főiskolát. Akkoriban itt még mintegy 170 órában tanítottak politikai jellegű tárgyakat – így például tudományos szocializmust, filozófiát, politikai gazdaságtant –, míg például kriminalisztikát csak kb. 50 órában. Tehát az 1990 előtt végzett rendőrtisztek olykor jobban ismerték a bolsevik párt történetét, mint az ujjnyomatvételek technikáját. Nagy érdeme Kratochwill Ferencnek és Beck Györgynek, hogy jelentős változást sikerült véghezvinni.

El kell mondanom, nagy aggodalommal figyelem, ha néha ide feljövök, hogy hogyan „trappolnak” a növendékek. Nem kívánom vitatni az alaki foglalkozások jelentőségét, azonban illő tisztelettel szeretnék emlékeztetni Kertész Imrére, a 20. század második felének egyik legnagyobb kriminalistájára, aki nyolcdioptriás szemüveget viselt, vagy említhetnék olyan kiváló nyomozókat, akiket általában nem a kifogástalan megjelenés jellemez. Vajon ők ma eredményesen elvégeznék-e a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karát?

A MAB-ban folyamatos vita van a létesítendő Rendészettudományi Doktori Iskola kapcsán. A döntéshozókról jó tudni, hogy mindannyian „civil” egyetemekről jöttek. Az ezen karon dolgozó kollégáknak fel kell ismerniük a sajátos, mondhatni, nagyon kényes helyzetet: itt jórészt államilag finanszírozott hallgatók tanulnak, biztos leendő munkahellyel, és Önöknek nincs konkurenciájuk. Nincs az országban második rendészettudományi kar. Könnyű így jónak – vagy épp nem jónak – lenni. És olyanok ülnek a MAB-ban, akik szinte a napi megélhetéssel küszködnek. Pécsen is több tízmillió forint hiányt görgetünk. Talán hallották a közelmúltban, hogy komoly leépítések várhatóak, nem kizárt, hogy még számos publikációval rendelkező, minősített oktatóktól

is meg kell majd válnunk. Ilyen kontraszt áll fenn az állami szféra más helyszínei és az Önök egyeteme között. A MAB mindezt a felsőoktatási intézmények teljesítményét rendkívül szigorúan vizsgálja.

Hangot kell adnom annak, az eddig elhangzott referátumok után, hogy maradt bennem némi hiányérzet. Mi változott azzal, hogy „lecserélték a táblát”, és nem „Főiskola”, hanem „Egyetem” áll rajta? Mennyivel lett jobb az iskola? Egy egyetemen például kutatásokat kell folytatni – ha nincsenek, akkor ez lényegében egy szabályzatismertető tanfolyam. Hol maradnak a kutatások, a publikációk, a fokozatszerzések, a nemzetközi kapcsolatok? Egy egyetem attól is egyetem, hogy benne van egy világhálóban. Milyen nemzetközi példát követ az egyetem? Melyik külföldi intézethez szeretnénk hasonlítani?

Hallhattuk itt a „végfelhasználók”, azaz a büntetőjogászai szakma jogos észrevételeit. Előfordult-e itt, például az izsáki vagy hasonló ügyek után, hogy egy értekezleten megvitatták, van-e szükség az oktatásban változtatásra, utánképzésre? Münster-Hiltrupban, a német rendészeti akadémián ezt például rendszeresen csinálják. Még rendészeti helyettes államtitkárként jártam egyszer Izraelben is, ahol a rendszer az volt, hogy a gyakorlatban jó eredményeket elért fiatal, de már tapasztalattal rendelkező kollégákat berendelik oktatásra, majd három év után egy magasabb rendfokozattal visszatérnek a „területre”. Van-e itt Önöknél ilyen cirkuláció?

Azt szokták mondani, hogy a hadiakadémiákon mindig a legutolsó megnyert háborút kell oktatni. Ha a magyarok is ezt tennék, rosszul néznék ki. Tudomásul kell venni: ha valaki egyetlen munkahelyen tölti le az életét – például oktatóként –, bizony előfordulhat, hogy kellő motiváció hiányában – hogy is fogalmazzak – hajlamossá válhat arra, hogy a régi jegyzeteit vegye elő.

Összefoglalóan: kérem Önöket, ne éljenek vissza nagyon jó helyzetükkel, és ne vegyék komolyan az egyetem nevét. Itt nem szolgálakat, hanem szakembereket kell nevelni, akik időnként tudnak nemet is mondani.

SUMMARY

Scholar Power

KORINEK László

The Faculty of Law Enforcement is in a peculiar, one might say a very delicate position: the education of most students is financialized by the state and their future profession is guaranteed, as they do not have competitors since another faculty of law enforcement does not exist in the country. This situation may put one at ease, therefore we have to be cautious: one should not take advantage of this privileged position, in fact, it must be earned with increased effort and with remarkable tutorial and research activities of high standard. Although the phrase "public service" is in the name of the institution, it is appropriate if independently thinking graduates leave the institution who entirely meet the requirements of the public.

